

HISTÒRIA DELS DESAMORS ENTRE LLUÍS MUNCUNILL I L'AJUNTAMENT DE TERRASSA

Rafael Aróztegui i Peñarroya

Recepció i acceptació: Febrer de 2016

Resum: Els fets ocorreguts des de l'agost del 1892 fins al setze de setembre del 1903 en relació a la figura de Lluís Muncunill i Parellada, tan lligada a Terrassa i el modernisme terrassenc. Fets que relaten les topades i desavinences de Muncunill amb la classe política terrassenca i amb els seus representants a l'administració municipal. Aquest article no pretén ser un estudi exhaustiu dels fets que varen provocar dues destitucions fulminants d'en Muncunill, com a arquitecte municipal, però sí que pretén fer veure que no tot és tan bucòlic com sembla a simple vista.

Paraules clau: Lluís Muncunill i Parellada, Administració Municipal, Modernisme, Joaquim Ventalló i Vintró, Joaquim Alegre i Pujals, Arquitecte Municipal

Abstract: This is a summary of the events that took place from August 1892 to September 16th, 1903, related to Lluís Muncunill i Parellada, who was closely related to Terrassa and its modernism. These events reflect the clashes and disagreements of Muncunill with Terrassa's political class and its representatives working at the municipal administration. This article is not intended to be a comprehensive study of the events that led to two sudden dismissals of Muncunill as municipal architect, but it does try to show that not everything is as idyllic as it seems.

Keywords: Lluís Muncunill i Parellada, Municipal administration, modernism, Joaquim Ventalló i Vintró, Joaquim Alegre i Pujals, municipal architect.

Us imagineu Terrassa sense l'obra d'en Lluís Muncunill i Parellada? No, oi? Doncs hauria estat possible si el juliol de l'any 1892, quan l'Ajuntament de Terrassa, presidit per Miquel Homs, convoca un concurs per tal de cobrir la plaça vacant d'arquitecte municipal i els fets no haguessin succeït com van succeir.

Però quins són aquests fets? Anem a pams. L'any 1892 Terrassa està immersa en la canalització de la Riera del Palau. Les obres les dirigeix el mateix arquitecte que les va dissenyar, l'arquitecte municipal

Retrat de Lluís Muncunill. Autor: Desconegut. AMAT. Ref. 491762

Ubaldo Iranzo. Sembla que el contractista que porta l'obra no està fent cas de les condicions del projecte i fa servir un material inadequat per construir les parets de la canalització. El senyor Iranzo fa aturar la construcció i passa un informe a la Comissió de Foment, presidida en aquell moment per Joan Germain, i aquesta Comissió no tan sols considera que l'informe no és correcte perquè no dóna solucions, sinó que crida l'atenció al senyor arquitecte per què considera que ell no té poder per aturar les obres. El diari *La Comarca* del dia 4 d'agost de 1892, publica un resum del ple en què es llegeix l'informe de l'arquitecte, sota el títol “LO DEL CAUCE”, que és molt revelador de com de complicat estava tot l'afer de la canalització.

El senyor Iranzo no accepta l'opinió del Sr. Germain i presenta la seva dimissió en un document del qual podem extreure aquestes línies:

“...tener de un modo indubitable conocimiento de que para atender, segun juicio de dignos individuos de la Corporación, al mejor acierto de los servicios públicos municipales y al desarrollo de los proyectos en vias de realización, exige el fijar por mi parte la residencia constante en esta ciudad, cosa que me es materialmente imposible de acceder por el desarrollo adquirido en mi profesión en Barcelona, obligándome por tanto a presentar mi renuncia del cargo...”

Acceptada la dimissió, i convocat el concurs per cobrir la plaça, s'hi presenten sis candidats, els senyors José M. Rodríguez Villegas, Ildefons Bonell Rexach, Lluís Muncunill Parellada, Miquel Madorell Rius, Claudi Duran Ventosa i Joan B. Feu Puig.

Es passen els sis expedients a la Comissió de Foment per tal que aquesta informi el ple qui considera que és el candidat més adequat a les necessitats d'una ciutat com Terrassa, i aquesta Comissió, després de, segons ells, un detallat estudi, emet aquest informe:

“La Comision de Fomento, en cumplimiento del honroso cometido que se le confió, según lo acordado en la sesión anterior, ha examinado y estudiado cuidadosamente todos y cada uno de los expedientes que respondiendo al llamamiento hecho al efecto, han acudido a honrar el concurso abierto para la provisión de la plaza de Arquitecto titular de esta ciudad.

Ardua y delicada es, por cierto, la tarea que se ha encomendado a la Comisión; pero aun así y todo cree sin vana presunción que sus conclusiones como fruto de sus maduras deliberaciones, llenarán los justos deseos de la Ilustre Corporación municipal, cuyos actos y decisiones se inspiran siempre en los dictados de la justicia y la ley.

Ante todo se complace en consignar que todos los expedientes cumplen las condiciones precisas del concurso, y que por lo mismo considera que todos los aspirantes son dignos y acreedores a la gracia que solicitan, en cuanto acreditan todos, en debida forma, su competencia o idoneidad.

Empero, la Comisión, en su incansable deber de tener que apreciar y avalorar los méritos y servicios que cada uno de los ilustrados aspirantes luce en su expediente respectivo y a fin de que la elección recaiga en el que se considere con mayor suma de méritos, ha comparado detenidamente los antecedentes aportados a los expedientes y teniendo en

cuenta los méritos y servicios de cada uno, por su número y calidad, cree cumplr un deber de justicia y de conciencia, clasificándolos por el orden siguiente:

1º D. Claudio Durán y Ventosa

2º D. Ildefonso Bonells Rexach

3º D. Juan Bta. Feu y Puig

4º D José Mª Rodríguez Villegas

5º D. Miguel Madorell Puig

6º D. Luis Muncunill Parellada

Tal es su leal parecer que somete siempre al más ilustrado y autorizado de esa Ilustre Corporación municipal.

Tarrasa 4 de agosto de 1892”

I signen Juan Germain, Juan Barata i Miquel Gibert.

Hem de tenir en compte en quin lloc situen l'opció de Muncunill, en la darrera, és a dir l'últim dels sis candidats. I com és possible que sent el darrer acabi sent l'escollit? Per què la Comissió fa una llista de preferències però no es decanta per un sol candidat? Perquè espera que sigui el ple el que decideixi. Així doncs, en el ple extraordinari de l'endemà, 5 d'agost, es procedeix a llegir l'informe i es planteja com s'hauria d'indicar qui és l'escollit. Després de diverses discussions, s'acorda fer-ho a votacions i aquí comença l'enrenou.

El primer de la llista, en Claudio Duran Ventosa, s'ha retirat de la convocatòria al·legant que li és impossible complir la condició de traslladar-se a viure a Terrassa.

Abans d'anar a les votacions caldria explicar que gairebé tots els que s'han presentat per ocupar el càrrec d'arquitecte de la ciutat han adjuntat un ampli currículum de títols i d'obra feta, sigui sols o sigui amb col·laboració amb altres arquitectes, i dic gairebé tots perquè l'únic que no presenta currículum, més enllà d'acompanyar el títol oficial de l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, i que en aquest moment està d'ajudant de l'arquitecte municipal de Manresa, és precisament en Lluís Muncunill. Sabia que no li faria falta? Algú de Terrassa li havia dit alguna cosa a cau d'orella?

Però tornem al ple extraordinari del dia cinc. Ja sabem que el primer de la llista s'ha retirat, per tant passem a la votació del que està situat en segon lloc, Ildefons Bonells i Rexach, que obté sis vots a favor, els dels senyors regidors Busquets, Pous, Gibert, Barata, Germain i Homs, i set en contra, els de Clapés, Vellsolà, Casanovas, Codina, Salvans, Piera i Marinel·lo.

Ja la tenim muntada, els vots favorables dels membres de la comissió, de l'alcalde Homs, d'en Pous i de Busquets. Aquests dos últims a partir d'aquí veurem que s'abstindran i fins i tot en Pous abandonarà la sala de plens.

El tercer situat a la llista és Juan B. Feu, arquitecte de la Mina Pública d'Aigües, i que ja havia estat arquitecte municipal de Terrassa en el període de 1878 a 1882, i

que obté la següent votació, quatre a favor, els de Barata, Gibert, Germain i Homs, és a dir, els tres components de la comissió, més la de l'alcalde, i set en contra, els mateixos de la primera votació, i l'abstenció dels senyors Pous i Busquets.

El quart de la llista és el Sr. José M. Rodríguez Villegas que també té els mateixos vots a favor i els mateixos en contra. En aquesta votació el senyor Pous i el senyor Busquets han sortit de la sala.

Passem al cinquè, Miquel Madorell Rius, que novament rep la mateixa votació que els dos anteriors, és a dir quatre vots favorables i set en contra. Aquí l'única diferència que trobem és que el senyor Busquets ha tornat a la sala i s'absté.

I ara arribem al sisè de la llista, Lluís Muncunill i Parellada, recordem-ho, l'únic que no presenta currículum, i que obté el següent resultat, onze vots a favor, cap en contra, i l'abstenció del senyor Salvador Busquets.

El regidor Salvador Busquets, que s'absté en totes les votacions excepte en la del primer aspirant de la llista, retreu als seus companys de consistori que s'hagi escollit el darrer nom proposat per la Comissió de Foment: *"El Sr. Busquets tomó la palabra lamentando el resultado de la votación, e increpando a sus compañeros de Consistorio por su conducta nada lógica y consecuente, por cuanto se ha dado el rarísimo caso de haber resultado elegido el aspirante que ocupaba el último lugar, postergando así los méritos y servicios de los demás aspirantes"*

I ja tenim el nou arquitecte municipal de Terrassa, l'arquitecte que a través de la seva obra pública, i privada, ens deixarà una Terrassa plena de monuments modernistes orgull dels terrassencs i que va posar Terrassa al mapa de l'arquitectura modernista de finals del segle XIX i principis del XX.

A partir d'aquí ja tot són especulacions. La primera seria, hi ha una majoria que està enfrontada a la Comissió de Foment? La segona, Muncunill ja sabia, prèviament, que tindria la plaça segura vés a saber per quins interessos?

Una que m'havia plantejat, i que era la qüestió política, en Rafel Comes ja em va fer descartar-la, ja que em va fer veure que tant en el grup del no, com en el del sí, hi havia, barrejats, monàrquics i republicans.

És possible que en aquest article del diari *La Comarca* del dia 21 d'agost de 1892 hi puguem trobar una de les possibles explicacions d'aquest enrenou: *"Téngase para ello presente que en la sección de Fomento se invierte la mayor parte del presupuesto, y por lo mismo, que los individuos que la compongan, y especialmente el que la presida, debe merecer ante todo y sobre todo la más absoluta confianza del vecindario y de sus compañeros de Consistorio, circunstancia que no reúne el Sr. Germain, pues el voto de gracia dado al Sr. Busquets, representa, digase lo que se quiera en contra, un voto de desconfianza a aquel, y el retraimiento del vecindario en concurrir a la suscripción para las obras de elevación del campanario obedece también pura y exclusivamente a la misma desconfianza, pues nos consta que muchos elementos de valia están dispuestos a no*

donar un céntimo mientras continúe el Sr. Germain en la presidencia de la Comisión de Fomento, y que se cubrirá en menos de ocho días la referida suscripción, tan luego como dicho señor cese en el desempeño del expresado cargo.”

Què hauria passat si no hi ha l'enrenou de l'arquitecte Ubaldo Iranzo, si no hagués calgut convocar l'adjudicació de la plaça d'arquitecte municipal? Si no hagués estat tan qüestionat el Sr. Germain com a president de la Comissió de Foment? Ens hauríem quedat sense Muncunill a Terrassa?

Per sort per a nosaltres les coses varen anar d'una manera que ens ha permès als terrassencs del segle XXI gaudir de l'obra d'en Muncunill.

Deixem Muncunill treballant com a arquitecte municipal i fem un petit salt en el temps. El dia tres d'octubre de 1897, a la revista *Egara*, en el seu número 254, hi trobem la següent notícia: *“Por razón de economía se ha concedido el suministro de la piedra para bordillo y demás para las aceras de la calle del Pantano, en el trozo que se está alineando, al picapedrero de esta don José Bruix que la ha ofrecido a precios más ventajosos que otros postores. Esta vez se ha obrado como se debe, encargando a tarrasense dicho suministro, cediéndolo no obstante a quien más economía ofreció en el precio.”*

Aquestes pedres per a les voreres portarien Muncunill a viure una experiència molt negativa a la seva vida com a arquitecte municipal de Terrassa. L'endemà de l'aparició de la notícia, és a dir, el dia 4, és cridat a la reunió de la Comissió de Foment, presidia per Miquel Homs, perquè doni la seva opinió de les pedres que serien més adients per fer les voreres. En Muncunill, que ja ha estat informat que la pedra ja era al magatzem municipal, té una topada amb el president de la Comissió i, pel que veurem tot seguit, la conversa va pujar de to fins a un punt que l'endemà el Sr. Miquel Homs redactava l'informe que a continuació transcriu:

“La infraescrita Comisión de Fomento de este Ecmo. Ayuntamiento :

Atendido que el Arquitecto Municipal, don Luís Muncunill, lejos de coadyugar con sus luces y con la actitud necesaria a las múltiples y árduas tareas de la Comisión de Fomento, viene demostrando habitualmente en el ejercicio de sus importantes cuanto delicadas funciones, una negligencia y tibieza tales, que, en realidad, constituyen una remora para la buena marcha del Municipio, en lo que concierne a los ramos de obras públicas y de policía urbana y rural:

Atendido que un hecho recientemente ocurrido ha puesto al descubierto su incompatibilidad de carácter con la circunspección y prestigio de la Comisión de Fomento, pues no puede ocultarse que, habiendo concurrido dicho funcionario a la sesión que celebró al medio día de ayer (4 octubre 1897) la espresada Comisión, al objeto de estudiar, previo su dictámen, las clases de piedra más aceptables, con destino a la restauración de aceras, no contestó con mesura y templanza a las preguntas que al efecto le hizo el Presidente, don Miguel Homs, antes bien, se insolentó contra el mismo,

faltando así abiertamente al respeto y a la consideración que debe guardarse siempre a toda Comisión Municipal.

Atendido, por tanto, que la continuación del nombrado facultativo, aparte de su manifesta negligencia, es, sin duda alguna ocasionada a rozamientos y conflictos diarios entre él y la Comisión del ramo, que, a todo trance deben evitarse, porque redundarian siempre en grave perjuicio de los intereses comunales, los cuales son superiores y preferentes a todas las consideraciones y conveniencias particulares:

Atendiendo que en este estado de cosas se impone de toda necesidad la adopción de una medida valiente contra tal funcionario, yá por el mismo decoro de la Corporación Municipal, yá por el mejor servicio público:

Atendido, por último, que los Ayuntamientos pueden separar libremente a todos sus empleados, incluso los que prestan servicios profesionales, a excepción de los médicos titulares y maestros, para cuya separación ha de mediar falta grave justificada en expediente:

Propone a la deliberación de V. E. la inmediata destitución de don Luís Muncunill y Parellada de su cargo de Arquitecto de este Municipio, y en su concurrencia se sirva acordar, al propio tiempo, se anuncie la vacante, abriendo concurso, por termino de treinta dias, para su nueva provisión, conforme a las disposiciones reglamentarias vigentes.

Dios G de. A V. E. m. A. Tarrasa 5 octubre de 1897 ”

Signen l'informe els tres regidors que formen la Comissió i que són: president Miguel Homs i Rosés, vocals Josep Tey i Bofill i Miquel Figueras i Busquets.

I ja tenim el primer *affair* Muncunill en marxa.

En el ple del Consistori del mateix dia cinc, és llegit l'informe de la Comissió de Foment i, per tal d'estudiar-la amb deteniment, el regidor Pel·legri Matalonga demana “*quedase sobre la mesa la proposición que acababa de leerse, para su más detenido examen y resolución en la sesión próxima*”. El regidor Tey, per contra, urgeix a debatre-ho aquell mateix dia per via d'urgència, i posat el tema a votació nominal es declara urgent amb els vots favorables dels regidors senyors Marsà, Miravilles, Ballbé, Donadeu, Figueras, Tey, Ventura, Homs i de l'alcalde Josep Ventalló i Vintró, i els vots en contra dels regidors Matalonga i Paloma.

Posat a discussió l'informe, el Sr. Tey insisteix que s'ha d'aprovar pels fets que s'hi addueixen. El Sr. Matalonga manifesta que l'informe fa referència a un fet ocorregut entre el president de la comissió, el Sr. Homs, i l'arquitecte municipal, que les seves circumstàncies i detalls cal depurar perquè “*según había oído decir, también dicho Sr. Presidente había excedido en sus apreciaciones contra el Sr. Arquitecto, y una vez depurado, se vendrá en conocimiento de la importancia del mismo, y de la mayor o menor responsabilidad en que haya podido incurrir el expresado funcionario*”.

L'alcalde Ventalló declara que si la Comissió de Foment no hagués formulat aquesta proposició, ell, per la seva banda, tenia el propòsit de suspendre de sou i feina

l'arquitecte, perquè entén que amb la seva conducta s'ha fet creditor a un sever correctiu.

El regidor Matalonga insisteix en les seves apreciacions contràries a la proposició que es debatia i donat el punt per suficientment discutit, es va passar a votació nominal i va quedar aprovada la destitució de l'arquitecte municipal, Lluís Muncunill, per deu vots contra un, en la forma següent: van votar a favor els regidors Marsà, Miravilles, Ballbé, Paloma, Donadeu, Figueres, Tey, Ventura, Homs i l'alcalde Ventalló; va votar en contra el Sr. Matalonga.

Així, d'aquesta manera, el dimarts cinc d'octubre de 1897, semblava acabada la carrera d'arquitecte municipal de Terrassa de Lluís Muncunill.

Passats set dies, en el ple del dia 12, hi trobem que l'alcalde Ventalló encara no ha comunicat la destitució al Sr. Muncunill, segons ell perquè per bé que les decisions del ple són d'execució immediata, no ho havia notificat a l'interessat per tal de primer poder tenir cobert el lloc d'arquitecte per un titulat interí. Les seves paraules reflectides al ple són: *"El mismo Sr. Presidente manifestó que siguiendo la costumbre de espera a la aprobación de las actas, para cumplir los acuerdos, aunque estos son desde luego ejecutivos, y en vista que la plaza de Arquitecto municipal debía proveerse con caracter interino y a fin de que no quedasen desatendidos los importantes servicios inherentes a la misma, no habia comunicado el acuerdo de su destitución a D. Luís Muncunill, lo cual efectuará una vez designado el Arquitecto que deba reemplazarle interinamente a cuyo fin, según le habia indicado la Comisión de Fomento, propuso, y el Ayuntamiento acordó por unanimidad dicho nombramiento, a favor del Arquitecto, natural de Tarrasa, D. Antonio Pascual Carretero, a quien deberá dársele la posesión pasado mañana."*

En aquest mateix ple torna a sortir el tema de les "pedres", ja que el regidor Miquel Homs, president de la Comissió de Foment, demana la paraula, i li és donada, per dir: *"Protesto energicamente de que algún vecino "un picapedrero" ha intentado manchar mi reputación en terminos calumniosos y denigrantes por mi gestión de Presidente de la Comisión de Fomento", i l'alcalde Ventalló li replica: "El desprecio es el mejor pago que podia darse a cierta indole de intrigas, pues nadie era capaz de dar crédito a tan injustificados rumores."*

El dia 13 a l'Ajuntament hi ha una activitat frenètica. Es comunica al Sr. Antonio Pascual Carretero el seu nomenament com a arquitecte municipal interí i se li atorga la credencial corresponent.

El dia 14 és publicat l'anunci de concurs per tal de proveir la vacant d'arquitecte i s'envia carta al Governador Civil per a la seva inserció en el *Boletín Oficial de la Provincia*.

Finalment el dia 20 surt publicat al BOP núm. 250 l'esmentat anunci.

No he trobat el contingut de l'ofici que s'envia a Muncunill, per part de l'Ajuntament, comunicant-li el cessament, però sí que disposem de la resposta que l'arquitecte fa a la Corporació i que per no perdre detall transcriu literalment: *"Excmo. Sr. Recibida su atenta comunicación por la cual se me pone en conocimiento que el Exmo.*

Ayuntamiento de su presidencia acordó que cesara en el cargo de Arquitecto Titular de esa y que al propio tiempo me sirviera presentar a esa alcaldía el título de Arquitecto para consignar el oportuno cese y hacer entrega bajo inventario de los documentos, que obran en mi poder; pertenecientes a esa Corporación municipal, cumpleme manifestar:

Que no creo, ni es mi voluntad, se consigne mi cese en la credencial que obra en mi poder de arquitecto Titular de esa, por cuanto según la legislación vigente tengo treinta días de tiempo para entablar recurso de alzada ante la autoridad superior contra dicho acuerdo.

Que, respecto a los documentos de esa corporación, no tengo ninguno en mi poder.

Lo que tengo el honor de elevar a su superior conocimiento para que V. E. Resuelva lo mas procedente. Tarrasa 14 octubre 1897"

Signat: Lluís Muncunill.

No gosaria dir que és una declaració de guerra, però sí que deixa clar que pensa posar recurs d'alçada a la decisió del ple, del dia 5 d'octubre, de destituir-lo.

Un fet produït el dia 18 d'octubre marcaria l'esdevenidor d'aquests fets, la dimissió de l'alcalde Ventalló i el nomenament per reial ordre del nou alcalde, el Sr. Joan Marcet i Palet.

El dia 25, Muncunill presenta a l'Ajuntament el recurs d'alçada:

"M.I. Sr. Alcalde Constitucional de Tarrasa.

D. Luís Muncunill y Parellada, Arquitecto, vecino de esta ciudad, a V.S. expone: que contra el acuerdo de destitución del reclamante adoptado por el Ayuntamiento de esta ciudad en sesión de cinco del actual, interpone el infraescrito el adjunto recurso de alzada dirigido al Sr. Gobernador de la provincia: Por tanto, a tenor de los artículos 140 y 171 de la ley municipal.

Suplica a V.S. que teniendo dicho recurso por interpuesto en tiempo hábil, se sirva remitirlo dentro de ocho dias al citado Gobierno civil, con los informes que crea necesario.

Tarrasa 25 de octubre de 1897".

Signat: Lluís Muncunill.

L'endemà l'Ajuntament envia el recurs al Sr. Governador Civil, però el to emprat és molt diferent del que fins aquest moment s'havia fet servir. Crec molt important transcriure fil per randa el contingut d'aquest document perquè puguem veure quin era el tarannà del Sr. Marcet en contraposició al de l'alcalde Ventalló:

"Exmo. Sr.

D. Luís Muncunill y Parellada, Arquitecto vecino de esta ciudad, ha presentado a esta alcaldía el recurso de alzada que adjunto remito a V.E. con los documentos que le acompañan, contra un acuerdo de este Ayuntamiento, en virtud del que, sin formación de expediente de ninguna clase, y sin oír al interesado, ha sido destituido el recurrente

en el cargo de Arquitecto municipal, que venia desempeñando en virtud del oportuno concurso y nombramiento de fecha 5 de agosto de 1892.

En atención a que no consta en estas oficinas municipales antecedente alguno desfavorable contra el espresado facultativo.

Habida consideración a que tratándose de un empleado destinado a servicios profesionales es obvio que ha de tener la capacidad y condiciones que las leyes exigen y que no puede ser destituido sin causa justificada, según real orden de 30 de julio de 1879, y 5 de agosto de 1895.

Teniendo en cuenta además que la destitución que se trata, se funda en supuestos defectos de negligencia y tibieza, y en supuestos hechos que no se han justificado por medio de diligencias que al efecto debían practicarse, en las cuales habia de ser oído el acusado, por ser principio rudimentario de derecho que se imponga un castigo sin antes oír los naturales descargos del supuesto delincuente.

Esta alcaldía tiene el honor de informar a V.E. en el sentido de que estima perfectamente fundados y legales los razonamientos que D. Luís Muncunill y Parellada aduce en el recurso de alzada que eleva a V.E. para que se digne revocar el acuerdo de su destitución como Arquitecto de este Municipio y sea repuesto en dicho cargo, siendole de abono los haberes como si hubiera estado desempeñándolo, pués así procede con arreglo a justicia y de conformidad a lo que preceptua el artículo 171 de la vigente ley municipal, salvo, empero, el mejor criterio y la superior justificación de V.E..

Dios guarde a V.E. muchos años. Tarrasa 26 de octubre de 1897”

Signat: Juan Marcet i Palet. L'alcalde Marcet exonera de tota culpa Muncunill, reconeix que no estava prou fonamentat acusar-lo i demana al Governador que revoqui el cessament del senyor arquitecte.

Haurà de passar un mes i mig fins a tenir resposta de Govern Civil. El dia 9 de desembre, en el ple, el secretari llegeix la dispositiva del Governador Civil, que molt resumit ve a dir que s'ha de restituir en el càrrec el senyor arquitecte, o instruir-li l'oportú expedient en el qual l'acusat es pugui manifestar en defensa seva. I el consistori aprova que *“sin perjuicio de reponer en su puesto al Sr. Muncunill, los Srs. Concejales, con el Sr. Alcalde Presidente, consulten con un letrado, acerca de la resolución que se considere más justa y conveniente, y que el Ayuntamiento adoptará en la sesión proxima, con respecto a los distintos extremos que comprende el referido fallo, y si procede a no entablar algún recurso de alzada o contencioso contra dicho fallo”*.

En el següent ple, celebrat al cap d'una setmana, l'alcalde Marcet, després d'haver consultat a l'advocat Juan Salas, exposa la necessitat de decidir si s'obre expedient, si es posa recurs d'alçada al dictamen del Sr. Governador o bé si es manté Muncunill en el seu càrrec.

El regidor Ventalló proposa ajornar la resolució per a més endavant, recordant que es disposa de tres mesos de marge.

El regidor Matalonga demana la resolució immediata perquè és urgent i per què ja s'havia ajornat en la sessió anterior.

S'aprova per majoria i amb votació nominal resoldre-ho amb caràcter d'urgència i també per majoria queda aprovat no obrir expedient ni fer recurs contenciós administratiu. A favor de l'acord hi voten els regidors Domingo, Carreras, Matalonga, Belil, Ciurana i Marcet, i en contra Ventalló, Figueras, ventura i Homs, aquest últim, recordem, el causant de tot l'enrenou.

Finalment Lluís Muncunill i Parellada quedava restituit en el càrrec i de passada en el mateix ple es feia constar el cessament del Sr. Antonio Pascual com a arquitecte municipal interí.

Fem un salt en el temps i passem al juliol de l'any 1903.

Terrassa està immersa en una renovació de la ciutat molt important. Per la Festa Major s'ha inaugurat el cobriment de la riera del Palau, en el tram que va des del que llavors en deien carrer Major, avui Portal de Sant Roc, fins al que seria la confluència amb la Rasa.

Al mateix temps trobem el nou edifici de l'Ajuntament a mig construir, per bé que la sala de plens és inaugurada el dia 6 de juliol, i les obres del que en deien Palau de les Indústries - Escola Industrial, totes elles sota la direcció de Lluís Muncunill i Parellada. Doncs bé, amb tota aquesta feina, en Muncunill es trobaria amb el següent enrenou:

El dia 15 de juliol, i a l'acte del ple de l'Ajuntament, presidit per Joaquim Alegre i Pujals, hi trobem: *"A continuación constituyose el Ayuntamiento en sesión*

secreta para deliberar acerca de un asunto de régimen interior de la corporación, y que en cierto modo puede afectar al decoro de la misma, relativo a la conducta observada por el Sr. Arquitecto municipal D. Luís Muncunill y Parellada. Y después de debatido ámpliamente dicho asunto, reanudose la sesión pública."

Ajuntament de Terrassa en construcció, 1902. Autor: Desconegut. Col·lecció: B. Ragón. AMAT. Ref. 127209

Ja hi tornem a ser, se l'acusa de càrrecs greus, de tenir abandonada la confecció del Pla General de la Ciutat, i es demana que es formi una comissió per tal d'obrir expedient al Sr. Muncunill. La comissió que tindrà la tasca de confegir aquest expedient queda formada per Joaquim Alegre i Pujals, com a alcalde, i els regidors Domènec Palet i Barba, Francisco Comas i Josep Borràs, restant en Muncunill suspens en el seu exercici i nomenant, com a arquitecte municipal interí, novament, Antoni Pascual i Carretero.

El redactat d'aquest informe devia portar molta feina, ja que en el ple del dia 21 d'agost, un mes després, el regidor Joan Salas i Morral reclama que es resolgui com més aviat millor l'expedient de suspensió de Muncunill.

En el ple del dia 4 de setembre hi trobem: *“Tambien quedo sobre la mesa, a petición del Sr. Ventalló, el dictamen de la Comisión especial encargada de la instrucción del expediente administrativo en averiguación de los cargos graves que resultaren contra el Arquitecto Municipal D. Luis Muncunill, en cuyo dictamen se propone: 1º - Separar del ejercicio de su cargo al Arquitecto Municipal D. Luis Muncunill y Parellada; y 2º - Dar por rescindido el compromiso con dicho Sr. Facultativo relativo al levantamiento del plano general de Tarrasa.”*

Finalment el dia 9 de setembre sembla que es desencalla el tema i ja comencen a deliberar l'expedient que ja ha presentat la comissió. El primer a prendre la paraula és el regidor Salas, que en tot el procés seria el defensor de Muncunill. El secretari de l'Ajuntament fa un resum de les consideracions del regidor Salas, amb aquestes paraules: *“Examinó —Salas— y combatió uno por uno todos los considerandos, no hallando ninguna acusación grave contra el arquitecto Muncunill, ni nada que quebrante su falta de idoneidad o de moralidad. Disculpó de la demora en confeccionar el plano general de Tarrasa, por el trabajo excesivo de estos últimos años y porque en todo caso si hubiera falta por tal concepto no procedería la destitución, sino simplemente la penalidad que el mismo convenio establece, disculpándole, así mismo, de la negativa que opuso a la celebración del simulacro de los bomberos con el fin de no poner en ridículo al Ayuntamiento; negó todo valor a los hechos antiguos e insignificantes que se sacan a relucir, de los que no se formó expediente alguno; negó así mismo la supuesta gravedad por la falta de las valoraciones que se pidieron a dicho Sr. Arquitecto, y por la exactitud matemática que resulta en la de las obras del cauce, hecho, este último, que lejos de ser un cargo revela la pericia del autor en sus cálculos presupuestos; y terminó el Sr. Salas pidiendo que se desestime el dictamen de la Comisión y se reponga al Sr. Muncunill en su cargo de Arquitecto Municipal.”*

El regidor Palet indica que en l'expedient hi ha ben explicats tots els càrrecs que s'imputen a Muncunill, que tots són de justícia i fonamentats, malgrat que sentia molt haver hagut de fer-los i conclou: *“Teniendo en cuenta, además, otros de orden moral, difícil de reflejar en un expediente, pero que se hallan en la conciencia de los Srs.*

Concejales, contribuyendo a robustecer la decisión o fallo; por todo lo cual pidió fuese aprobado el dictamen de la Comisión.”

Insisteix Salas en el fet que no hi veu cap càrrec greu, ni res que ataquí la moralitat o la competència del Sr. Muncunill i que el seu vot serà emes sense *“prejuicio alguno, prescindiendo de conferencias previas y de confabulaciones a todo lo que es completamente ajeno.”* Palet se sent atacat per Salas i contesta: *“No hay tales confabulaciones, sino reuniones y conferencias prévias para mejor estudiar el asunto, y que ciertas cosas no pueden escribirse y exteriorizarse, siquiera sea por prudencia o por delicadeza y por ser de orden interno, pero responde al sistema progresivo como acontece con el procedimiento de juicio oral y público.”*

Coses que no es poden escriure ni veure la llum? Coses que afecten la moralitat d'en Muncunill?

Però seguim en el ple del dia nou. El regidor Ventalló i Vintró alerta els membres de la comissió que ja en el passat “1897” s’havia hagut de fer marxa enrere en un expedient similar a aquest, per no complir la normativa legal. Els regidors Palet i Salas, ambdós advocats, li responen que en aquest cas s’han complert tots els requisits legals. Arribats a aquest punt, en Ventalló demana que sigui llegida la defensa del Sr. Muncunill, i el regidor Ubach diu que en aquest cas cal llegir tot l’expedient, així ho aprova el ple, i s’ajorna la lectura de l’expedient fins a la propera sessió.

I finalment, en el ple del dia 16 de setembre, és llegit l’expedient al complet, la part de la comissió i la defensa del Sr. Muncunill.

Abans de passar a la votació definitiva, el regidor Ventalló explica que ha demanat la lectura a fi d’esvaire certs comentaris públics relacionats amb atacs dirigits contra un *“dignísimo compañero de Consistorio”* creient que no tenien cap fonament. El regidor Alfons M. Ubach agraeix al Sr. Ventalló el seu interès a defensar-lo i explica que *“su intervención en lo de las vigas para el cauce manifestando que se redujo a salir garante por la suma de veinte mil pesetas ante la casa constructora, sin más interés que el de facilitar la adquisición de dicho material para la realización de una obra de verdadera utilidad pública, y sin haber obtenido lucro alguno”*.

I ja arriba la votació definitiva sobre fer fora Muncunill del seu càrrec. És votada per majoria amb els vots favorables dels regidors Vellsolà, Palet, Rovira, Sallent, Casanovas, Rodó, Ventalló, Prat, Borràs, Cardús, Comas, Ramoneda, Salvans, Figueras, Ubach i de l'alcalde Alegre. Voten en contra Tobella i Salas.

D’aquesta manera és cessat definitivament del càrrec d’arquitecte municipal en Lluís Muncunill i Parellada.

Ara em toca explicar que aquest expedient que inclou càrrecs greus, i actes immorals, no l’he pogut localitzar entre els expedients de personal de l’Ajuntament, que estan conservats a l’Arxiu Històric de Terrassa. Tal volta algú que llegeixi aquest

article pugui tenir alguna pista d'on pot estar guardat, si és que en el seu moment no va ser degudament “despistat”.

No cal dir que aquest cessament va provocar un gran enrenou entre la població, i la premsa del moment no en va ser aliena. El setmanari *La Comarca del Valles*, dirigida pel regidor Joaquim Ventalló, del dia 19 de setembre, es limita a fer un resum de l'acte del ple, sense fer-hi cap comentari. El setmanari *Egara*, del dia 20, ja són més explícits, amb frases com “*No sabemos si en el ánimo de los señores concejales existe el convencimiento de que en justicia debían obrar como lo han hecho, cosa que dudamos*” o també “*y por lo tanto a destituir a un funcionario que del expediente incoado en contra suyo, no resulta ningún cargo por incapacidad*” i comentant la defensa que d'en Muncunill havien fet els regidors Salas i Tobella, conclou amb: “*Procediendo cual deseaban los citados concejales, el Ayuntamiento habría dado otra prueba de sus nobles sentimientos y del espíritu de concordia que tanto cuadra a las corporaciones populares, que son la genuina representación del vecindario.*”

Per la seva banda, el setmanari *La Sembra*, del dia 24, es mostra molt més dur amb l'actuació del Consistori. Frases com: “*Raons de justícia són les que ens mouen a parlar, puix tenim la plena convicció que en aquest assumpte les passions de certs regidors s'han sobreposat als sagrats furs de el just i racional venint a provar-nos de passada les misèries que hi ha en la Casa Comunal.*”

“*Si és que realment existeix quelcom que afecti la moralitat del Sr. Muncunill, ha de dir-se clar i ben alt. El fet sols de pretendre insinuar quelcom en contra d'ella, correspon ben poc amb la noblesa de sentiments dels seus iniciadors, al mateix temps que prova la immaculada conducta de l'acusat.*”

A continuació el redactor de *La Sembra* es fica amb el regidor Domènec Palet i Barba: “*Deia el regidor Sr. Palet que una deixadesa extrema per part d'un empleat és motiu suficient també per donar lloc a la destitució de el dit empleat i pretenia que aqueixa tara era tradicional en el funcionari que ens ocupa. Això dit justament en l'època en què més treballs i de més importància s'han realitzat en el Municipi per part de l'acusat i que no poden amagar-se, ja que estava a la vista de tothom, verdaderament dona idea de la migrada imparcialitat d'aquest senyor i de sos nobles intents en formular aqueixa acusació.*” I acaba l'article sentenciant amb aquestes frases: “*Aqueix fet ens revela el còmode que és fer servir els escons del Consistori per satisfer les passions i interessos personals, encara que d'aquesta satisfacció en surtin malbaratats els interessos del poble. Al Municipi, senyors regidors, si hi va per administrar. Tots els ressentiments, rancúnies i interessos personals deuen deixar-se a la porta i allí dins fer obra purament administrativa, puig a aqueix fi tan sols, el poble us donà els seus sufragis.*”

I al mateix setmanari, però del dia 1 d'octubre hi trobem aquesta sentència definitiva: “*Fins que aquest cas no arribi, sols creurem en les mires particulars de certs regidors interessades i egoistes, sols creurem amb els medis execrables que per tal d'assolir*

les seves ambicions no dubten en practicar sense tenir per res en compte la sagrada administració comunal i venint una vegada més a confirmar-nos que la conducta de certs regidors es talment una vergonya per Terrassa.” Fins aquí la història de les turmentoses relacions de Lluís Muncunill i Parellada i la Terrassa oficial, en el seu paper d’arquitecte municipal de Terrassa.

Fonts de consulta:

ACVOC – AHT

AMAT/Actes dels plens

Prensa de l’època: treencadis.diba.cat

B. Ragón. *Terrassencs del 1800*.